

DIÀLEGS D'ÈTICA EN TEMPS DE PANDÈMIA (2A SESSIÓ)

PEIXERA ÈTICA VIRTUAL

DIA I HORA: Dimarts, 9 de febrer, a les 18.00 h

ESPAI: Servei d' streaming de la URL

PONENTS: Membres del Comitè d'Ètica del CEESC

CONDUEIXEN L'ACTIVITAT: Universitat Pere Tarrés i Col·legi d'Educadores i Educadors Socials de Catalunya

RELATORA: María Vázquez

Fins a quin punt la situació actual ens allunya o ens apropa al nostre encàrrec o missió com a educadores i educadors socials?

Vam iniciar aquests diàlegs ètics per tal d'oferir un espai on formular les preguntes i dilemes ètics que ens estem fent i que no tenim temps de compartir amb altres professionals, així com per compartir el patiment que en molts dels casos ha estat interior i individual.

Hem volgut crear un espai d'intercanvi de vivències professionals intenses que s'han donat durant els mesos de pandèmia. En aquesta segona sessió es va treballar sobre les aportacions que ens van arribar, amb l'objectiu de fer una reflexió conjunta i construir un document de recomanacions.

IDEES CLAU:

reflexió, complexitat, incertesa, construcció, debat

CITES DELS PONENTS A DESTACAR:

- “Com a Comitè d'Ètica volem que sigui un espai viu permanent, obert a tothom qui vulgui compartir experiències, reflexions i propostes”. -*Araceli Lázaro*
- “La idea de conflicte l'hem de vincular amb la idea de generar cultura ètica. Espais que permetin traslladar els ideals al dia a dia de la nostra missió”. -*Jesús Vilar*
- “La reflexió ètica està directament vinculada al qüestionament constant de les formes d'intervenció social. En aquests temps de pandèmia en què la immediatesa ho omple tot, l'oportunitat d'aquest espai resulta més que indispensable”. -*Joan Andreu Rocha*
- “Seguim pensant en clau d'ètica des de la nostra professió, perquè ens permet no només repensar-nos sinó també cuidar-nos”. -*Mª Rosa Monreal*

REFLEXIONS DELS PARTICIPANTS:

Inicia la jornada en Joan Andreu Rocha, degà de la Facultat Pere Tarrés, dient que aquesta és una magnífica oportunitat de reflexió que compta amb la valuosa col·laboració de diversos experts sobre el tema. Com a facultat, el fet d'acollir aquesta iniciativa respon a dues qüestions concretes: per una banda, a l'interès que tenim com a institució universitària de poder col·laborar amb els col·legis professionals vinculats a les nostres formacions, com és l'Educació Social; i també al fet que creiem que la reflexió ètica és una necessitat indispensable, sobretot en moments d'incertesa com l'actual. La importància de la dimensió deontològica de les professions socials, especialment en moments de risc o emergència, està directament lligada a la tasca transformadora dels educadors socials. La reflexió ètica està directament vinculada al qüestionament constant de les formes d'intervenció social. En aquests temps de pandèmia en què la immediatesa ho omple tot, l'oportunitat d'aquest espai resulta més que indispensable.

Mª Rosa Monreal afegeix que seguim pensant en clau d'ètica des de la nostra professió, perquè ens permet no només repensar-nos sinó també cuidar-nos, i resumeix aquest fet en dues raons clau: compromís amb la professió i considerar-nos essencials.

L'Ònia Navarro explica que des del Col·legi s'ha anat treballant en la constitució d'un Comitè d'Ètica, amb la voluntat d'impulsar aquests processos de reflexió. I tant els debats com les peixeres donen la possibilitat de posar en comú les diferents perspectives sobre diversos temes, amb un resultat molt interessant i enriquidor.

L'Araceli Lázaro exposa un recull de reflexions i dilemes que els professionals han fet arribat des de diferents fonts. Un d'ells és la individualitat i invisibilitat que viuen els educadors en general, accentuada durant aquest últim any, que ha estat tan evident. Davant de tanta incertesa hi ha hagut molt pocs espais o gairebé nuls de reflexió i posada en comú d'inquietuds, dubtes i angoixes, fet que ha incrementat la sensació d'abandonament dels professionals i ha generat conflictes entre la gestió emocional i professional; altres inquietuds mostrades han estat el poc temps per carregar les piles, la frustració per ser còmplices del silenci, els dubtes, el sobre esforç, el cansament, l'angoixa, i les dificultats per conciliar la vida personal i la laboral, entre d'altres.

A nivell d'equip les dificultats recollides han estat per la complicació a l'hora de compartir fets i comunicar-se amb els altres professionals; a més d'una excessiva burocratització a l'hora de gestionar accions, així com la dificultat d'evitar la impersonalització davant les noves formes de relacionar-nos.

La Maite Mauricio obre el torn de paraula, i anima a fer la lectura de pensar en allò que estem fent i per què, i si el que estem fent o deixant de fer ens allunya de la nostra missió. I llança la pregunta: som essencials, però en relació a què? Hem de poder explicar-ho als altres i aprofitar per pensar en noves formes emergents d'actuar que podem emprar.

En Jesús Vilar continua dient que les recerques que s'estan fent avui dia en ètica aplicada ens demostren que la vivència d'un conflicte sempre és personal i subjectiva, però això no treu que hi pugui haver una certa generalització o construcció d'un mapa de quines són les situacions generadores de conflicte més freqüents, i que podríem dividir en tres grans àrees:

- **L'àrea 1:** tot el que té a veure amb el compliment de l'encàrrec i la missió, fins a quin punt estem fent allò que èticament ens compromet amb la societat, i el sentiment del professional de ser còmplice de maltractament institucional, així com la pèrdua de sentit de la tasca si no hi ha transformació i la substitució de recursos que no tenim per sobreesforços personals.
- **L'àrea 2:** té a veure amb les persones ateses, si són justes les atencions, si preservem el seu espai privat.
- **L'àrea 3:** en relació amb la tasca interprofessional.

És convenient dibuixar mapes de riscos ètics. Els conflictes ètics no tenen solució sinó alternatives, i la construcció d'aquestes alternatives implica deliberació, i això vol dir tenir espais, estratègies, i suport per construir-les. Una bona predisposició a construir junts, tant per anticipar-nos a situacions com per minimitzar-les. La idea de conflicte l'hem de vincular amb la idea de generar cultura ètica. Espais que permetin traslladar els ideals al dia a dia de la nostra missió. La importància de passar dels idearis a la coherència del dia a dia de l'activitat. Tot i que el conflicte és concret, ens parla de la possibilitat de tenir estructures per gestionar de manera ordenada allò que no s'ha pogut anticipar.

Des del públic s'afegeix la sensació de resolució dels problemes de forma individual. Si la resposta es fa en funció de la meua implicació personal, acabem aconseguint una no equitat en el tracte vers l'usuari, fet que també genera una injustícia.

Hi ha d'haver una institució que ens prioritzi les tasques en cas de trobar-nos davant d'un dilema. Hem de reivindicar una institució on puguem deixar per escrit les nostres necessitats en cas de dubte davant de la prioritització de necessitats i la reconducció de situacions.

La Maite Mauricio respon que el fet de tenir un espai col·lectiu on exposar les inquietuds és bàsic.

També des del públic es comenta com podem ser crítics i reivindicar i canalitzar tot això. En una entitat gran és més difícil reivindicar ja que hi ha molta jerarquia. Com es pot plantejar una reivindicació a nivell macro? Que arribi fins a dalt del tot?

La Maite comenta que precisament aquest espai el van crear amb l'objectiu de poder posar sobre la taula les nostres inquietuds i necessitats. Sentit crític i apoderament i punt de reflexió que hem de tenir com a professió.

Tenim les eines necessàries i adequades, no ho són? A qui ho hem de dir? Què hem de fer com a professió per poder garantir drets?

L'Araceli Lázaro opina que per garantir drets primer s'han de tenir, i això és primordial ja que hi ha drets que no es tenen encara. Aquesta és l'avaluació crítica que hem de fer des de la professió. Hauríem d'anar recollint necessitats i reivindicacions.

En el nostre cas sempre tenim un debat entre qualitat i quantitat, què suposa una atenció adequada suposant que tinc uns deures morals? què estem fent i què hem de poder fer? Tècnicament això com es tradueix? Hem de poder quantificar, concretar, acotar el que necessitem per donar una bona atenció. Fins a quin punt estem treballant amb coherència entre el que hem de fer i el que fem? Tenim un debat que inicialment és ètic però que després es concreta en quelcom tècnic.

Les institucions són fonamentals perquè puguem tenir veu. El nostre col·lectiu és d'aquells que encara té mancança sobre la força que tenim a l'hora de reivindicar i que se'ns faci cas. La nostra professió encara està en els esglaons inferiors de l'escala de les professions.

En Jesús Vilar comenta que necessitem principis bàsics i elements de referència compartits i comuns, per tal d'assegurar-nos que atribuïm els mateixos significats als significants. Hem intentat fer l'esforç d'agafar perspectiva i compartir, objectivem.

CONCLUSIONS:

L'estat d'alarma ha suposat molts canvis en la nostra quotidianitat. A nivell professional, la gestió del dia a dia dels educadors i educadores socials ha estat en molts casos complicada, ja que a causa de les restriccions no s'ha pogut fer el que es faria en un context de normalitat, alhora que ha posat de manifest la fragilitat del "sistema".

Els canvis continus i, sobretot ara, tan immediats que pateix la nostra societat, fan que com a professionals al servei de les persones, ens haguem de repensar i reflexionar sobre el tipus d'actuació que fem, que volem fer o hauríem de fer, i per a què.

És primordial determinar uns objectius que vagin en la mateixa línia, així com dibuixar un mapa de riscos ètics que puguin sorgir de l'exercici de la nostra tasca.

A partir de les vivències concretes, intentem generalitzar, mirar amb més amplitud la situació que estem vivint. La reflexió i l'anàlisi ens porten a reivindicar cultures professionals que no separin la reflexió i l'acció. També hem de posar en "valor" allò que sí que s'ha fet bé.

Parlar d'ètica també es parla de solucions.

PER SABER-NE MÉS...

- [Ètica i Educació Social al CEESC](#)
- [Relatoria de la primera sessió dels Diàlegs d'ètica en temps de pandèmia](#)

Activitat coorganitzada amb:

COL·LEGI D'EDUCADORES I EDUCADORS SOCIALS DE CATALUNYA

Febrer 2021

Barcelona	Girona	Lleida	Camp de Tarragona	Terres de l'Ebre
Aragó, 141-143, 4a 08015 Barcelona 934 521 008 ceesc@ceesc.cat	Ibèria, 4 17005 Girona 972 249 276 girona@ceesc.cat	Rambla Ferran, 32 25007 Lleida 973 289 434 lleida@ceesc.cat	Pau Claris, 2 43005 Tarragona 977 104 081 tarragona@ceesc.cat	Ramon Berenguer IV, 11 43500 Tortosa 935 183 054 terresdelebre@ceesc.cat

www.ceesc.cat

